

Het Utrechts Archief

BBV

Rechtmatigheidscontrole 2023

Utrecht, 25 april 2022

Inhoudsopgave

Management samenvatting	3
Inleiding	4
Huidige situatie.....	5
Gewenste situatie.....	5
Veranderingen op grond van wet- en regelgeving.....	5
Inrichten en vormgeven bij Het Utrechts Archief	5
Wat dient er te gebeuren?	7
BIJLAGEN	9

Management samenvatting

Vanaf 2023 dient het Dagelijks Bestuur van de Het Utrechts Archief een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening, te beginnen met het verslagjaar 2023. Daarmee komt de huidige rechtmatigheidsverklaring van de accountant te vervallen.

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wetten en regels: rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met alle wetten en regels. In het kader van de accountantscontrole heeft het begrip rechtmatigheid een duidelijke relatie met het financiële beheer: er moet worden vastgesteld of baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen overeenkomstig (financiële) wet- en regelgeving.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is niet zonder betekenis, maar het vertoont wel gelijkenis met de rechtmatigheidsverklaring.

De reikwijdte van het normenkader wordt niet ruimer of smaller. De werkzaamheden om vast te stellen of er rechtmatig is gehandeld zullen niet wezenlijk anders worden. Wel zal er sprake zijn van een groeiproces. Een groeiproces gericht op het betrekken van de gehele Utrechts Archief-organisatie bij de verbetering van de bedrijfsvoering en de interne beheersing. Dit zal zowel voor de organisatie van Het Utrechts Archief, het bestuur als de accountant een leerproces zijn. Om die reden wordt voorgesteld, om als uitgangspunt, de (wettelijke) minimumeisen in ons kader op te nemen en van daaruit, indien gewenst, elementen toe te voegen.

Het Utrechts Archief dient een controleplan op te stellen, en dat vervolgens stapsgewijs in- en uitvoeren.

Het opgestelde controleplan is gebaseerd zijn op de zogeheten verbijzonderde interne controle als uitgangspunt. Dit is een aanvulling op de reguliere interne controle: het geeft een objectief oordeel over de interne controles en beheersmaatregelen die in de lijn worden uitgevoerd en waarbij de focus ligt op de processen met de grootste (financiële en maatschappelijke) risico's.

Inleiding

Vanaf 2023 dient het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening, te beginnen met het verslagjaar 2023. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeenschappelijke regeling.

Daarmee komt het rechtmatigheidsoordeel van de accountant te vervallen. De accountant beoordeelt wel de getrouwheid van de verantwoording (als onderdeel van de jaarstukken). Dit betekent dat het DB en AB afspraken moeten maken over de wijze waarop het DB deze verantwoording inricht, daarbij rekening houdend met inachtneming van de wettelijke kaders.

In deze notitie wordt kort de huidige en gewenste situatie beschreven. Daarnaast worden de veranderingen genoemd die noodzakelijk zijn om te kunnen komen tot een stapsgewijs ingevoerde Rechtmatigheidsverantwoording. Het uiteindelijke resultaat is een controleplan.

Huidige situatie

Het Algemeen Bestuur van Het Utrechts Archief accordeert het Normenkader. In het normenkader staat de interne en externe wet- en regelgeving waaraan Het Utrechts Archief is gebonden. Voor het verslaggevingsstelsel geldt het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten)

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor de kalenderjaren is limitatief gericht op:
de naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom “Wetgeving extern” van “het normenkader” van de rechtmatigheidscontrole” is opgenomen (zie bijlage 1 van dit protocol). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
de naleving van het volgende kader:
de Programmabegroting;
de Financiële Beheersverordening 2020;
de Controleverordening Gemeenschappelijke Regeling “Het Utrechts Archief” 2020;
de overige kaders zoals opgenomen in “Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bij de Gemeenschappelijke Regeling “Het Utrechts Archief” (zie bijlage 1 van dit protocol). Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen en deze een externe werking hebben. Ten aanzien van HUA-verordeningen heeft de controle uitsluitend betrekking op financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die recht, hoogte, duur en object/doelgroep van financiële beheershandelingen betreffen.

Gewenste situatie

Veranderingen op grond van wet- en regelgeving

Zoals hierboven is aangegeven, dient het Dagelijks Bestuur vanaf 2022 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening, te beginnen met het verslagjaar 2022. De wetgeving moet nog gewijzigd worden. Er bestaat een kans dat het met een jaar wordt uitgesteld. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeenschappelijke regeling. Zie ook **bijlage**: Commissie BADO (Bedrijfsvoering Auditing Decentrale Overheden), notitie rechtmatigheidsverantwoording (20 maart 2020).

Inrichten en vormgeven bij Het Utrechts Archief

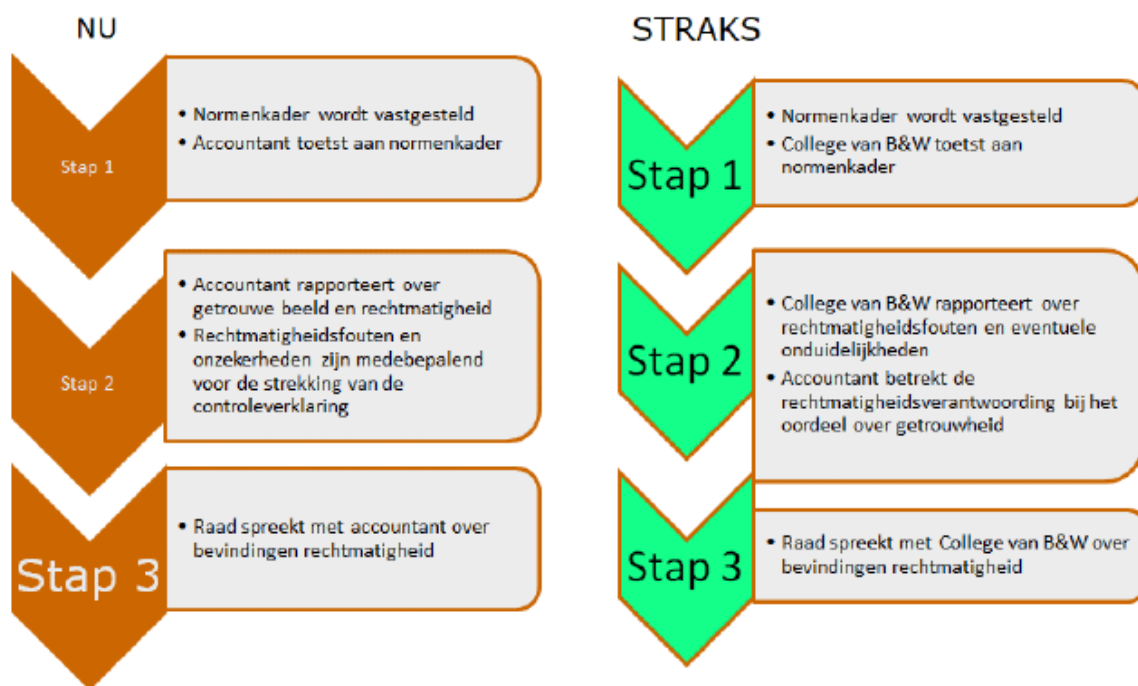
Het Dagelijks Bestuur is ook nu al bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar in de huidige situatie is het de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek hierover voert met het Algemeen Bestuur (PW 217). In de toekomst dient het Dagelijks Bestuur zelf de verantwoording op te stellen. Dit zal een onderdeel worden van de jaarrekening en worden uitgevoerd door de controller van Het Utrechts Archief-control in opdracht van het DB.

De werkzaamheden van de accountant zal nog steeds bestaan uit het toetsen of de jaarrekening een getrouw beeld schetst van de financiële stand van zaken, oftewel is de jaarrekening conform de realiteit.

De rechtmatigheidsverantwoording wordt nu onderdeel van de jaarrekening en niet meer van het verslag van de accountant. De accountant zal in de toekomst controleren of die verantwoording een getrouw beeld schetst van de stand van zaken. Hiervoor zal de accountant de inhoudelijke onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording, die door of namens het DB wordt opgesteld, toetsen. Wel zal er sprake zijn van een groeiproces. Een groeiproces gericht op het betrekken van de gehele organisatie bij de verbetering van de bedrijfsvoering en de interne beheersing. Dit zal zowel voor de organisatie, het bestuur als de accountant een leerproces zijn.

Om die reden wordt voorgesteld, om als uitgangspunt, de (wettelijke) minimumeisen in ons kader op te nemen en van daaruit, indien gewenst, elementen toe te voegen.

Intern zal het AB te zijner tijd moeten bepalen in hoeverre de extern geformuleerd minimumeisen gevolgd moeten gaan worden.

Figuur 2.1: Situatie nu straks

Er wordt in de tekst gesproken over de gemeente en de organen van de gemeente. Hier kan ook steeds gelezen worden provincies of gemeenschappelijke regelingen. Daar waar verwezen wordt naar het College van B&W, kan ook gelezen worden het College van GS voor de provincie of het DB van een gemeenschappelijke regeling. Voor gemeenteraad kan gelezen worden Provinciale Staten bij een provincie of het Algemeen Bestuur bij een gemeenschappelijke regeling.

Bron: Commissie BADO, notitie rechtmatigheidsverantwoording (20 maart 2020), blz. 7.

Wat dient er te gebeuren?

- Vaststellen Normenkader (eens per 4 jaar of eerder bij wijzigingen) door DB en AB. Rechtmatigheid is het handelen in overeenstemming met alle wetten en regels. Het financiële beheer richt zich op het vaststellen dat de baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen overeenkomstig (financiële) wet- en regelgeving, zie ook bijlage: “Kadernota Rechtmatigheid 2018 Commissie BBV”, (blz. 11). Wordt opgesteld en uitgevoerd door control;
- De controleverordening gebaseerd op PW 216 en PW 217 dient te worden aangepast en opnieuw te worden vastgesteld door DB en AB. Wordt opgesteld en uitgevoerd door control in 2023;
- Rollen en verantwoordelijkheden: Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur, accountant en interne organisatie. De jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording wordt opgesteld door het DB. In de praktijk wordt de gehele jaarrekening opgesteld en uitgevoerd door control in opdracht van het DB. De accountant zal achteraf controleren of die verantwoording een getrouw beeld schetst van de stand van zaken. De rollen en verantwoordelijkheden zullen worden vastgelegd in PW 216 en 217 in 2022;
- Het AB bepaalt de verantwoordingsgrens waarop de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert. Het AB wil sturen op hoofdlijnen en zal daarom niet elke afwijking relevant vinden. Komt een afwijking boven een bepaalde grens dan wil het AB informatie ontvangen. Daarom bepaalt het AB de grens, waarboven het DB afwijkingen dient mee te nemen in de rechtmatigheidsverantwoording, de verantwoordingsgrens. *“De verantwoordingsgrens is een door het AB vastgesteld bedrag, waarboven het DB de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de Gemeenschappelijke Regeling, inclusief de dotaties aan de reserves.”*. Gebruikelijk is om de huidige accountantsgrens aan te houden: Het BADO bepaalt dat de goedkeuringstolerantie ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangbasis bedraagt. Ten aanzien van onzekerheden in de controle bedraagt de goedkeuringstolerantie 3% van de omvangbasis. Deze grens wordt aangehouden omdat de actuele situatie weerspiegelt. Wordt opgesteld en uitgevoerd door control;
- Het Utrechts Archief dient een controleplan op te stellen. Gevolgd door het stapsgewijs in- en uitvoeren van dit plan, (VIC) verbijzonderde interne controle bij decentrale overheden (zie **bijlage 5** Commissie BADO, notitie De verbijzonderde interne controle bij decentrale overheden). *De verbijzonderde interne controle van een decentrale overheid is gericht op het verkrijgen van inzicht vanuit de eigen organisatie in tenminste de getrouwe en rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, zoals deze in de jaarrekening tot uitdrukking komen. Hierbij wordt onder meer aandacht geschonken aan de opzet, het bestaan en de werking van relevante beheersmaatregelen, alsmede de risico’s die aanwezig zijn voor wat betreft de eerder genoemde aspecten van getrouwheid en rechtmatigheid. De verbijzonderde interne controle is een aanvulling op de reguliere interne controle, in die zin dat:*
 - *een objectief oordeel gegeven wordt over de opzet, het bestaan en de werking van de interne controles en beheersmaatregelen, die in de lijn uitgevoerd worden;*
 - *de focus ligt op de processen met de grootste (financiële en maatschappelijke) risico’s.*Wordt opgesteld en uitgevoerd door control;
- Het Dagelijks Bestuur dient een rechtmatigheidsverantwoording af te geven conform de notitie van de Commissie BBV : “Rechtmatigheidsverantwoording Model tekst en Toelichting opgesteld” (zie **bijlage**);

- *De rechtmatigheidsverantwoording is een groeiproces. Wij willen de gehele organisatie betrekken bij de verbetering van deze bedrijfsvoering en de interne beheersing. Dit zal zowel voor de organisatie, het bestuur als de accountant een leerproces zijn.*

BIJLAGEN

1. Commissie BADO, notitie rechtmatigheidsverantwoording (20 maart 2020).
[Notitie-Rechtmatigheidsverantwoording-21-juli-2020.pdf \(overheid.nl\)](#)
 2. Modeltekst rechtmatigheidsverantwoording BBV
[Rechtmatigheidsverantwoording \(model tekst en toelichting\) · Commissie BBV \(Besluit Begroting en Verantwoording\)](#)
 3. Commissie BBV – Rechtmatigheidsverantwoording model tekst en toelichting
 4. Normenkader voor de rechtmatigheidscontrole
 5. Commissie BADO - De verbijzonderde interne controle bij decentrale overheden
[20190225-handleiding-verbijzonderde-interne-controle.pdf \(vng.nl\)](#)
 6. Commissie BBV - Kadernota Rechtmatigheid 2022
- Zie sharepoint [Financien - Rechtmatigheid - Alle documenten \(sharepoint.com\)](#)

Model van de rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders¹

In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het College van burgemeester en wethouders aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op XX XXX 202X vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt x% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € x.

Conclusie

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties (niet) rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen²:

-
-
-

In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college beschreven welke actie zij onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Bijlage 4 Normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bij Het Utrechts Archief

In deze bijlage is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij Het Utrechts Archief (HUA) relevante wet- en regelgeving. Veelal zal HUA dus ter verdere implementatie van de uitvoering van deze algemene wet- en regelgeving eigen verordeningen en/of beleidsregels opstellen waarmee een nadere invulling wordt gegeven voor de uitvoering van het daaraan verbonden financiële beheer. Al deze regelingen zullen in het kader van de rechtmatigheid worden getoetst voor zover deze een externe werking hebben.

Met de in dit normenkader gepresenteerde inventarisatie wordt een minimum kader geboden voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole zoals vastgelegd in artikel 213 Gemeentewet en artikel 217 Provinciewet en het met Algemene maatregel van bestuur vastgestelde Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO).

Daarnaast worden door de Rijksoverheid dan wel andere instanties op grond van de algemene wet- en regelgeving specifieke geldstromen geïnitieerd, zoals bijvoorbeeld in de vorm van subsidies en/of specifieke uitkeringen. Deze specifieke (subsidie) regelgeving is niet in dit overzicht opgenomen. Ter zake wordt verwezen naar het Overzicht Specifieke Uitkeringen (OSU) dat op de website van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is te vinden op: www.minbzk.nl
Deze specifieke geldstromen vallen ook onder de rechtmatigheidscontrole.

Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van rechtmatigheidscontrole

Bestuurlijke organisatie

Wet gemeenschappelijke regelingen
Gemeenschappelijke regeling "Het Utrechts Archief"
Gemeentewet
Provinciewet
Algemene wet bestuursrecht
Wet Financiering Decentrale Overheden

Financieel Beheer

Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Wet op de Omzetbelasting 1968
BTW compensatiefonds
Wet Vennootschapsbelasting Decentrale overheden
Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden
SISA-protocol
Europese aanbestedingsregels
Aanbestedingswet 2012
Wet van 22 juni 2016 tot wijziging van de Aanbestedingswet 2012
Financiële Beheersverordening 2020 van "Het Utrechts archief"
Nota Investerings- en Afschrijvingsbeleid 2020 van "Het Utrechts Archief"
Regeling Budgethouderschap 2021 van "Het Utrechts Archief"
Nota Reserves en Voorzieningen 2018 van "Het Utrechts Archief", of een geactualiseerd en vastgestelde nieuwere versie

Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid

Rechtmatigheidsverantwoording HUA 2023

Ambtenarenwet, indien van toepassing
Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)
Fiscale wetgeving
Sociale verzekeringswetten
Arbeidsomstandighedenwet
Rechtspositionele regelingen CAR/UWO